

OPINIE

KOMITET REGIONÓW

86. SESJA PLENARNA W DNIACH 5 I 6 PAŹDZIERNIKA 2010 R.

Opinia perspektywiczna Komitetu Regionów „Rola władz lokalnych i regionalnych w przyszłej polityce ochrony środowiska”

(2011/C 15/02)

KOMITET REGIONÓW

- Uważa, że władze lokalne i regionalne powinny odgrywać większą rolę w formułowaniu polityki UE dotyczącej ochrony środowiska, ponieważ gwarantuje to jej lepszą realizację i większe poczucie odpowiedzialności. Innowacyjne metody wielopoziomowego sprawowania rządów, w tym wykorzystanie istniejących sieci i platform, będą wspierać aktywne zaangażowanie władz lokalnych i regionalnych. Porozumienie Burmistrzów można uznać za wzór pod tym względem, a koncepcję tę można by rozszerzyć na inne istotne obszary polityki UE dotyczącej środowiska.
- Zachęca Komisję Europejską do przeanalizowania możliwości współorganizacji dorocznego forum zajmującego się regionalnymi i lokalnymi problemami dotyczącymi wdrażania prawodawstwa UE w zakresie ochrony środowiska, a także szukaniem rozwiązań tych problemów. Wzywa Parlament Europejski do zapewnienia uczestnictwa Komitetu Regionów w debatach z udziałem Komisji Europejskiej na temat wdrażania europejskiego prawodawstwa w zakresie ochrony środowiska.
- Zachęca państwa członkowskie do dopilnowania, by przestrzegano wewnętrznego podziału kompetencji i wdrożono odpowiednie procedury konsultacji, w tym do utworzenia „zespołów zadaniowych / transpozycyjnych”, w których skład weszliby eksperci z administracji krajowej, regionów i stowarzyszeń władz lokalnych, którzy współpracowaliby podczas całego cyklu politycznego.
- Popiera ideę stworzenia ogólnych i wiążących ram inspekcji w zakresie ochrony środowiska. Szczegóły dotyczące formy i treści inspekcji powinny być ustalane na szczeblu krajowym, a następnie rozwijane na szczeblu lokalnym i regionalnym na podstawie ogólnych zasad ustalonych na szczeblu UE i na niższych szczeblach.
- Podkreśla, że 7. program działań na rzecz środowiska naturalnego (EAP) byłby głównym filarem strategii „UE 2020” oraz jest potrzebny w celu jasnego określenia jej implikacji dla polityki ochrony środowiska. Powinien on ustanawiać jasne cele i harmonogramy oraz obejmować wspólną strategię tematyczną na rzecz ochrony gleby, której celem jest także przyjęcie dyrektywy ramowej dotyczącej gleby.

Sprawozdawca:	Paula BAKER (UK/ALDE), członek rady okręgu Basingstoke and Deane
Dokument źródłowy:	Wniosek prezydencji hiszpańskiej

I. ZALECENIA POLITYCZNE

KOMITET REGIONÓW

A. Uwagi ogólne

1. Z zadowoleniem przyjmuje to, że może być zaangażowany w tworzenie lepszych instrumentów na rzecz polityki ochrony środowiska i prace nad siódmym programem działań na rzecz środowiska naturalnego, ponieważ władze lokalne i regionalne odgrywają pierwszoplanową rolę w realizacji polityki ochrony środowiska oraz osiągnięciu konkretnych wyników.

2. Pochwala doskonałą pracę dotyczącą kwestii ochrony środowiska, którą jak dotąd wykonało wiele władz lokalnych i regionalnych, i chciałby je zachęcić do dalszych działań.

3. Dostrzega, że istnieją trudności ze skutecznym stosowaniem prawa. W 2008 r. 23,5 % (481) wszystkich przypadków naruszenia prawodawstwa UE dotyczyło środowiska⁽¹⁾, co wskazuje na ciągłe niszczenie środowiska oraz zakłócenie konkurencji.

4. W niniejszej opinii zamierza zwrócić uwagę na możliwości zwiększenia skuteczności ochrony środowiska na wszystkich szczeblach rządów i na wszystkich etapach rozwoju polityki.

B. Poprawa koordynacji i zarządzania

5. Uważa, że władze lokalne i regionalne powinny odgrywać większą rolę w formułowaniu polityki UE dotyczącej ochrony środowiska. Ich udział gwarantuje lepszą realizację i większe poczucie odpowiedzialności za nią. W przypadku polityki UE dotyczącej ochrony środowiska należy stosować koncepcję wielopoziomowego sprawowania rządów KR-u i rozszerzyć zakres pilotażowych działań związanych z umowami trójstronnymi między UE a władzami krajowymi i regionalnymi lub lokalnymi⁽²⁾. Umożliwiłoby to prawdziwy podział zadań między różne szczeble zarządzania w celu osiągnięcia uzgodnionych rezultatów.

6. Uważa, że innowacyjne metody wielopoziomowego sprawowania rządów, w tym wykorzystanie istniejących sieci i platform, będą wspierać aktywne zaangażowanie władz lokalnych i regionalnych, które nie będą liczyć wyłącznie na egzekwowanie przepisów UE za pośrednictwem państw członkowskich. W regionach i miastach europejskich istnieje wiele przykładów ambitnych działań władz lokalnych w przypadku niepodjęcia działań przez państwo członkowskie, jak np. „Agenda lokalna 21”, będąca rezultatem Szczytu Ziemi w 1992 r. Porozumienie Burmistrzów można uznać za wzór pod tym względem.

7. Wzywa Komisję Europejską do sprawdzenia, czy koncepcję tę można by rozszerzyć na inne istotne obszary polityki UE dotyczącej środowiska – takie jak różnorodność biologiczna, odpady i woda, hałas i zanieczyszczenie powietrza oraz przeznaczenie gruntów – w ramach całościowego podejścia i koordynacji międzysektorowej.

8. Wyraża ubolewanie nad tym, że chociaż władze regionalne i lokalne mają jasne zadania związane z ochroną środowiska, prawodawstwo UE w tym zakresie skierowane jest do państw członkowskich oraz wymaga wyznaczenia jedynie „właściwego organu” (rzadko „organów”) i tylko w wyjątkowych przypadkach jest w nim mowa o współpracy⁽³⁾.

9. Wyraża ubolewanie nad brakiem nacisku na działania wspierające dobre rządy lokalne i regionalne w planach Komisji Europejskiej mających na celu lepsze wprowadzanie w życie przepisów UE dotyczących ochrony środowiska⁽⁴⁾.

10. Zaznacza, że w art. 11 traktatu lizbońskiego ustanowiono wymóg prowadzenia przez instytucje europejskie bardziej intensywnego dialogu i konsultacji. Władze regionalne i lokalne uważają, że to nowe postanowienie daje możliwości rozwinięcia ich roli w formułowaniu polityki UE. Ponadto zasada pomocniczości została rozszerzona na władze regionalne i lokalne, a art. 5 protokołu w sprawie zasady pomocniczości stanowi, że projekty aktów ustawodawczych muszą zawierać ocenę skutków finansowych danego projektu aktu oraz skutków dla przepisów wprowadzanych przez państwa członkowskie, w tym dla prawodawstwa regionalnego.

11. Uważa, że ocena skutków Komisji Europejskiej powinna objąć również szczebel lokalny i regionalny, a standardową praktyką powinna stać się ocena oddziaływania terytorialnego.

12. Wzywa Parlament Europejski i Radę do tego, by zmiany i modyfikacje wniosków ustawodawczych, które wywołują dalekosiężne skutki dla władz lokalnych i regionalnych, były przez nie wprowadzane pod warunkiem dokonania oceny skutków podobnej do oceny przeprowadzonej w przypadku pierwotnego wniosku.

13. Podkreśla, że do wprowadzenia w życie przepisów dotyczących ochrony środowiska często niezbędne jest znaczne zaangażowanie zasobów administracyjnych i finansowych, kompetencje merytoryczne i specjalistyczne oraz wola polityczna. Określenie skutków wywieranych na lokalne i regionalne struktury instytucjonalne może pomóc w uzasadnieniu większych zachęt finansowych oraz niezbędnego wsparcia europejskiego i krajowego.

⁽¹⁾ COM(2009) 304 wersja ostateczna, strona internetowa Komisji Europejskiej „Statistics on environmental infringements” (statystyki dotyczące naruszeń przepisów w dziedzinie ochrony środowiska).

⁽²⁾ CdR 89/2009 fin, COM(2002) 709 wersja ostateczna.

⁽³⁾ Analiza Brussels Environment (IBGE) 2010 r., *The Regional Dimension in EU Environmental Regulations and Directives*, <http://www.eapdebate.org/files/files/study-regionaldimension.pdf>.

⁽⁴⁾ COM(2008) 773/4.

14. Uważa za niezbędne, by Komisja Europejska dysponowała wspólnymi instrumentami pozwalającymi przyznać władzom lokalnym i regionalnym środki niezbędne do osiągnięcia wyznaczonych celów.

15. Zdecydowanie stwierdza, że w każdej fazie rozwoju polityki potrzebna jest lepsza komunikacja na wszystkich poziomach sprawowania rządów, w tym również inwestycje w systemy informacyjne i narzędzia internetowe, które sprawiają, że informacje o ochronie środowiska stają się przejrzyste dla społeczeństwa i instytucji publicznych. Wymagania dotyczące przedstawiania informacji przez władze lokalne i regionalne można zmniejszyć dzięki technologii informacyjno-komunikacyjnej bez wpływu na skutki prawodawstwa.

16. Doradza, aby krajowe ministerstwa środowiska utworzyły wertykalne zespoły zajmujące się określonymi zagadnieniami, w których skład weszliby eksperci z administracji krajowej, regionów i stowarzyszeń władz lokalnych. Współpracowałiby oni podczas całego cyklu politycznego.

17. Chciałby, aby we wszystkich regionach Europy silnie propagowany był program UE Life+ w celu pobudzenia do innowacyjnego działania na szczeblu lokalnym oraz zwiększenia skutków i widoczności tego elementu programu, który dotyczy polityki i zarządzania w zakresie ochrony środowiska.

18. Z zadowoleniem przyjmuje propozycję Komisji Europejskiej dotyczącą ustanowienia stałych sieci zajmujących się wdrażaniem przepisów, w skład których wejdą przedstawiciele Komisji i punkty kontaktowe w państwach członkowskich⁽⁵⁾. Punkty kontaktowe w państwach członkowskich powinny być wspierane przez krajowe zespoły zajmujące się wdrażaniem przepisów, w których skład weszliby administratorzy lokalni i regionalni.

19. Wzywa do bezzwłocznego podjęcia działań w Radzie w związku z wnioskiem dotyczącym dyrektywy w sprawie dostępu do wymiaru sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska, zatwierdzonym przez Parlament w 2004 r. Pozwoliłoby to na pełne wdrożenie konwencji z Aarhus i przyczyniłoby się do lepszego i bardziej konsekwentnego egzekwowania prawa dotyczącego ochrony środowiska.

20. Wzywa do wymiany wiedzy między systemami sądownictwa zajmującymi się sprawami naruszenia i nieprzestrzegania prawodawstwa UE dotyczącego ochrony środowiska.

21. Popiera apel Parlamentu Europejskiego dotyczący stworzenia ogólnych i wiążących ram inspekcji w zakresie ochrony środowiska, ustanowienia organu UE ds. inspekcji w zakresie ochrony środowiska oraz wzmocnienia Europejskiej Sieci Wdrażania i Egzekwowania Prawa Ochrony Środowiska (IMPEL)⁽⁶⁾. Wiążące przepisy dotyczące inspekcji mogą ograniczyć nieuczciwą konkurencję między regionami i miastami UE wynikającą z różnych systemów inspekcji oraz zapewnić normalizację w zakresie podejmowania działań prawnych. Jednakże szczególności dotyczące formy i treści inspekcji powinny być usta-

lane na szczeblu krajowym, a następnie rozwijane na szczeblu lokalnym i regionalnym na podstawie ogólnych zasad ustalonych na szczeblu UE i na niższych szczeblach.

22. Ponownie zaleca rozszerzenie sieci IMPEL na szczebel lokalny i regionalny we wszystkich państwach członkowskich, co mogłoby również obejmować rozwinięcie mocnych krajowych sieci IMPEL w celu upowszechnienia rezultatów osiągniętych przez IMPEL⁽⁷⁾.

C. Skuteczniejsze powiązanie ze sobą polityk

23. Z zadowoleniem przyjmuje ostatnią współpracę między DG REGIO i DG ENV, mającą doprowadzić do całkowitej zgodności działań DG REGIO z wymogami w zakresie ochrony środowiska, i uważa, że spójność ta jest potrzebna w przypadku wszystkich departamentów. Całościowy program zasygnalizowany w strategii „UE 2020” można ocenić pozytywnie, lecz musi on mieć wyraźny wymiar terytorialny.

24. Zdecydowanie stwierdza, że tę spójność polityki i skutki dla środowiska trzeba uwzględnić w przeglądzie budżetu UE po 2013 r. i wszystkich funduszach UE przeznaczonych na spójność i rolnictwo.

25. Podkreśla, że w niezamierzony sposób doprowadzono do wzajemnych sprzeczności pomiędzy różnymi elementami prawodawstwa dotyczącego ochrony środowiska. I tak kwestia minimalizacji odpadów powinna być regulowana zarówno w dyrektywie dotyczącej odpadów, jak i w dyrektywie produktywnej. Uproszczenie mające na celu uchwalenie jasnego, jednoznacznego i skoncentrowanego na rezultatach prawodawstwa sprawi, że przepisy będą w większym stopniu ukierunkowane na cel, łatwiejsze do zaakceptowania i lepiej stosowane.

26. Podkreśla, że podczas przygotowywania projektów prawodawstwa europejskiego lub wprowadzania do niego zmian Komisja Europejska powinna konsultować się z władzami lokalnymi i regionalnymi. Ich cenne doświadczenie może pomóc szybko wykryć niespójności z innymi politykami lub szkodliwe skutki oraz zwiększyć skuteczność prawodawstwa.

27. Oczekuje złagodzenia przepisów dotyczących zakłócania rynku w sytuacjach, w których stanowią one przeszkodę w udzielaniu ekologicznych zamówień publicznych.

28. Zdecydowanie stwierdza, że prawodawstwo, które odnosi się do źródła skutków dla środowiska, ma zasadnicze znaczenie dla osiągnięcia celów w zakresie ochrony środowiska i zapewnienia spójności w obowiązkach nakładanych na władze lokalne i regionalne. Na przykład władze lokalne i regionalne nie mogą mieć wpływu na normy emisji wytwarzanych przez pojazdy, lecz muszą zachować zgodność z celami UE w zakresie jakości powietrza.

29. Opowiada się za wykorzystaniem instrumentów rynkowych, które odzwierciedlają całkowity koszt towarów lub usług, co sprawia, że skutki wywierane przez nie na środowisko w ich okresie życia są widoczne dla konsumenta w momencie zakupu, i co kładzie nacisk na odpowiedzialność producenta.

⁽⁵⁾ COM(2008) 773/4.

⁽⁶⁾ Rezolucja z dnia 20 listopada 2008 r. w sprawie przeglądu zalecenia 2001/331/WE przewidującego minimalne kryteria kontroli w zakresie ochrony środowiska w państwach członkowskich.

⁽⁷⁾ CdR 36/2001 fin.

D. Jak władze lokalne i regionalne mogą zintensyfikować działania w obszarze ochrony środowiska

Kwestie dotyczące zarządzania

30. Zachęca państwa członkowskie do dopilnowania, by przestrzegano wewnętrznego podziału kompetencji i wdrożono odpowiednie procedury konsultacji z władzami lokalnymi i regionalnymi. Właściwa współpraca, zwłaszcza ta realizowana przez „zespoły transpozycyjne” złożone z przedstawicieli administracji krajowej, regionalnej i lokalnej, pomaga we wzajemnym zrozumieniu oraz w skutecznym wdrażaniu prawodawstwa⁽⁸⁾.

31. Podkreśla zasadniczą funkcję, jaką pełnią władze regionalne i lokalne w procesie gromadzenia danych na temat środowiska. Aby zapewnić spójność, skuteczność i niezawodność sprawozdań i wskaźników odnoszących się do stanu środowiska w UE, konieczny jest prawidłowy podział obowiązków, przyznanie odpowiednich środków i przepływ informacji pomiędzy gminami, regionami i państwami członkowskimi.

32. Zachęca do przejrzystości funkcji, zwłaszcza między tymi departamentami, które egzekwują prawo UE dotyczące środowiska, a tymi, które świadczą usługi w zakresie ochrony środowiska lub zajmują się infrastrukturą czy też planowaniem przestrzennym.

Wymiana informacji

33. Wzywa krajowe i regionalne ministerstwa i agencje ochrony środowiska do opracowania z udziałem przedstawicieli władz lokalnych i regionalnych dokumentów z wytycznymi, w tym konkretnych propozycji instrumentów, wskaźników odniesienia i wzorów odnoszących się do procedur wdrażanych przez władze lokalne i regionalne. Jednocześnie należy podjąć odpowiednie środki, aby wzmocnić współpracę między władzami lokalnymi i regionalnymi w UE, borykającymi się z podobnymi problemami w zakresie ochrony środowiska.

34. Podkreśla pozytywne znaczenie wymiany sprawdzonych rozwiązań pomiędzy władzami lokalnymi i regionalnymi, w tym rozwiązań dotyczących sposobów pokonywania trudności związanych z dostępem do informacji i widocznością czy barierą językową.

Angażowanie i włączanie obywateli

35. Gratuluje władzom, które inspirują obywateli i angażują ich w opracowywanie wspólnych długoterminowych wizji dotyczących jakości życia na obszarach im podległych, wizji łączących kwestie ochrony środowiska, problematykę społeczną i gospodarczą.

36. Wzywa do wsparcia działań edukacyjnych i badawczych w celu wzmocnienia powiązań między obywatelami a środowiskiem, w którym żyją. Obywatele nie są w pełni świadomi roli, jaką w ich życiu odgrywa środowisko⁽⁹⁾. Władze lokalne i regionalne, które są przecież najbliższe społeczności lokalnych, mogą działać na rzecz zwiększania świadomości obywateli w każdym wieku.

⁽⁸⁾ CdR 199/2009 fin, CdR 89/2009 fin, analiza EIPA *The institutional impacts of EU legislation on local and regional governments*.

⁽⁹⁾ Informacje na podstawie specjalnych badań Eurobarometru dotyczących postaw społecznych względem środowiska (różnorodność biologiczna – 2010 r., zmiana klimatu – 2009 r., środowisko – 2008 r.), zob. http://ec.europa.eu/environment/working_en.htm.

37. Jest zdania, że władze powinny wprowadzić procedury rozpowszechniania informacji, najlepiej przez internet, oraz wdrażać konwencję z Aarhus⁽¹⁰⁾, zapewniając dostęp do wymiaru sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska, angażując opinię publiczną w monitorowanie wdrażania na szczeblu lokalnym unijnej polityki ochrony środowiska oraz ustanawiając odpowiednie narzędzia na rzecz demokracji uczestniczącej i poczucia lokalnej odpowiedzialności.

38. Jest zdania, że dyrektywa w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko i dyrektywa w sprawie oceny oddziaływania na środowisko są kluczowymi instrumentami w prowadzeniu lokalnej i regionalnej polityki ochrony środowiska oraz w zapewnianiu uczestnictwa obywateli⁽¹¹⁾, dzięki czemu uwzględniana jest wiedza lokalna; jednocześnie odnotowuje implikacje w zakresie kosztów i umiejętności.

39. Wzywa władze lokalne i regionalne do stosowania uproszczonych i skoordynowanych publicznych mechanizmów kontroli w zakresie ochrony środowiska, które ułatwiają wypełnianie zobowiązań zawartych w przepisach i sprzyjają stosunkom między administracją publiczną a obywatelami opartym na zasadach skuteczności, przejrzystości i współodpowiedzialności.

Finansowanie i integracja horyzontalna

40. Zachęca władze lokalne i regionalne do włączania aspektu środowiska do wszystkich obszarów działalności, na przykład poprzez oferowanie lokalnym przedsiębiorstwom ekologicznym wsparcia w formie kapitału podwyższonego ryzyka, inwestycji „aniołów biznesu” i mikrokredytów, w tym także w formie doradztwa w sprawie zamówień ekologicznych.

41. Zachęca władze lokalne i regionalne, by stały się „zielonymi nabywcami publicznymi”. Zamówienia publiczne składają się na 16 % unijnego PKB i powinny gwarantować najlepsze wyniki pod względem ochrony środowiska. W związku z tym Komitet z zadowoleniem przyjmuje stronę internetową poświęconą ekologicznym zamówieniom publicznym (<http://ec.europa.eu/environment/gpp>).

42. Popiera pełne wykorzystanie opcji zwrotu kosztów, o której mowa w art. 9 ramowej dyrektywy wodnej, aby stworzyć zachęty na rzecz oszczędności i efektywności, oraz w art. 14 ramowej dyrektywy w sprawie odpadów, aby unaoczniać użytkownikom koszty środowiskowe. Wzywa do uwzględnienia podobnych instrumentów gospodarczych w przyszłych wnioskach.

43. Popiera – uwzględniając istniejące już krajowe systemy planowania – bliskie powiązanie planowania (w tym zrównoważonego planowania przestrzennego) z produkcją i dystrybucją, aby promować niskoemisyjny rozwój, produkcję zgodną z zasadami zrównoważonego rozwoju, efektywne wykorzystywanie zasobów oraz energię ze źródeł odnawialnych i w ten sposób tworzyć zielone miejsca pracy i wspierać zrównoważony wzrost gospodarczy, ograniczając jednocześnie negatywne skutki dla środowiska i zdrowia obywateli.

⁽¹⁰⁾ Konwencja (EKG ONZ) o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska.

⁽¹¹⁾ CdR 38/2010 fin.

44. Apeluje o to, aby kształtując przyszłą politykę ekzarządzania w regionach przygranicznych i w sąsiadujących ze sobą regionach, przez które przepływają te same rzeki bądź które oddzielają rzeki lub inne wody graniczne, skuteczniej wykorzystywać programy partnerskie, np. w ramach euroregionów na szczeblu lokalnym, by wywierać wpływ w krajach sąsiadujących oraz opracowywać i realizować wspólne projekty w zakresie ochrony środowiska.

E. Jaki wkład może wnieść KR

Na etapie opracowywania polityki

45. Zachęca Komisję Europejską do przyjęcia bardziej aktywnego podejścia i zabiegania o wkład KR-u na wczesnym etapie opracowywania polityki, poprzez wnoszenie o opinie perspektywiczne.

46. Zobowiązuje się do dalszej współpracy z Komisją Europejską w celu oceny wpływu niektórych wniosków na władze lokalne i regionalne (ocena oddziaływania terytorialnego) poprzez specjalne sieci KR-u, Sieć KR-u Monitorującą Stosowanie Zasady Pomocniczości oraz Platformę Monitorowania Strategii „Europa 2020”.

Zarówno na etapie opracowywania polityki, jak i na etapie decyzyjnym

47. Zobowiązuje się do uwzględniania w sporządzanych opiniach oddolnych doświadczeń pochodzących od praktyków z lokalnych i regionalnych administracji. Obejmuje to ukierunkowane konsultacje ze specjalnymi sieciami KR-u, z Siecią KR-u Monitorującą Stosowanie Zasady Pomocniczości oraz z Platformą Monitorowania Strategii „Europa 2020”, jak też organizowanie wysłuchań z lokalnymi i regionalnymi stowarzyszeniami oraz z najważniejszymi zainteresowanymi stronami.

Na etapie decyzyjnym

48. Podkreśla, że traktat lizboński wzmacnia rolę KR-u w podejmowaniu decyzji w sprawie polityki UE dotyczącej zmiany klimatu, wprowadzając w sposób jednoznaczny obowiązkowe konsultacje z KR-em. Z zadowoleniem przyjmuje też postanowienie zawarte w traktacie lizbońskim dotyczące prawa do ponownej konsultacji, jeśli pierwotny wniosek ustawodawczy został znacznie zmieniony w procesie ustawodawczym, dzięki czemu KR może sporządzać zmodyfikowane opinie.

49. Pragnie wzmocnić współpracę ze współprawodawcami – z Parlamentem Europejskim i Radą – w zakresie prawodawstwa dotyczącego ochrony środowiska. Parlamentarna Komisja ENVI mogłaby rozważyć możliwość organizowania wspólnych wysłuchań i zapraszać sprawozdawców KR-u, by zapoznać się z kluczowymi opiniami KR-u. Państwa członkowskie mogłyby zapraszać KR do regularnego uczestnictwa w nieformalnych posiedzeniach Rady w składzie ministrów środowiska ⁽¹²⁾.

W udoskonalanie wdrażania

50. Zachęca Komisję Europejską do przeanalizowania możliwości współorganizacji dorocznego forum zajmującego się regionalnymi i lokalnymi problemami dotyczącymi wdrażania prawodawstwa UE w zakresie ochrony środowiska w specyficznych sektorach, takich jak gospodarka wodna,

różnorodność biologiczna, hałas, powietrze czy odpady, a także zajmującego się szukaniem rozwiązań tych problemów.

51. Wzywa Parlament Europejski do zapewnienia uczestnictwa Komisji ENVE Komitetu Regionów w konkretnych debatach Komisji ENVI z udziałem Komisji Europejskiej, na temat wdrażania europejskiego prawodawstwa w zakresie ochrony środowiska.

52. Proponuje utworzenie odznaczenia Europejska Zielona Stolica i zaznacza swoją chęć uczestnictwa w jury. W tym celu proponuje:

- zapewnienie środków budżetowych przeznaczonych dla zwycięzców w celu promowania wartości dodanej UE związanej z wydarzeniem (lub wydarzeniami) dotyczącym tego odznaczenia, podobnie jak w przypadku Europejskiej Stolicy Kultury;
- maksymalizację korzyści i skutków, jakich doświadczają miasta będące Europejską Zieloną Stolicą, w tym łączenie zwycięzców w sieć na rzecz wymiany wiedzy i najlepszych praktyk; wsparcie KR-u mogłoby polegać na byciu gospodarzem imprez oraz na zdawaniu sprawozdań z wyników Komitetowi i Komisji Europejskiej;
- wykorzystywanie przez KR organizowanych przez niego europejskich wydarzeń, konferencji i posiedzeń komisji odbywających się w miastach będących w danym roku Europejską Zieloną Stolicą do dalszego rozwoju wymiany specjalistycznej wiedzy i sprawdzonych rozwiązań;
- zachęcanie Europejskich Zielonych Stolic do składania po upływie kilku lat sprawozdań dotyczących dalszych działań, jakie zostały zrealizowane w dziedzinie zrównoważonej polityki miejskiej; przy okazji europejskich wydarzeń o kluczowym znaczeniu powinny one wymieniać się z innymi miastami i zainteresowanymi podmiotami informacjami o swoich dokonaniach i wizjach;
- promowanie poprzez odznaczenie zaangażowania obywateli w demokrację uczestniczącą i współodpowiedzialność lokalną, w tym włączanie wymiaru regionalnego poprzez angażowanie stref przyległych do miast w działania związane z odznaczeniem Europejska Zielona Stolica;
- udoskonalenie procesu selekcji, np. możliwość przeprowadzania przez jury rozmów z przedstawicielami miast znajdujących się na liście finalistów oraz odwiedzania tych miast;
- zwiększenie widoczności tego odznaczenia; KR mogłby być współgospodarzem ceremonii jego wręczenia.

F. W kierunku przyszłych ram polityki ochrony środowiska

Potrzeba realizacji siódmego programu działań na rzecz środowiska naturalnego

53. Jest zdania, że 6. program działań na rzecz środowiska naturalnego (EAP) zasadniczo przyczynił się do osiągnięcia aktualnego dorobku prawnego UE w zakresie ochrony środowiska oraz że konieczne jest uchwalenie 7. EAP.

⁽¹²⁾ CdR 89/2009 fin.

54. Podkreśla, że 7. EAP wzmocniłby strategię UE na rzecz zrównoważonego rozwoju i byłby głównym filarem przyszłej strategii „UE 2020”, w której często czyni się odniesienia do „ekologicznego wzrostu” oraz ewoluowania w kierunku gospodarki niskoemisyjnej i wydajnie wykorzystującej zasoby. 7. EAP jest potrzebny w celu jasnego określenia, co znaczą te terminy, i urzeczywistnienia ich implikacji dla polityki ochrony środowiska.

55. Jest zdania, że 7. EAP przyniesie korzyści przedsiębiorstwom, jak też lokalnym i regionalnym władzom, dzięki temu, że zapewni on uporządkowane, długoterminowe ramy planowania, dotyczące między innymi istotnych inwestycji w infrastrukturę.

56. Zauważa, że polityka ochrony środowiska musi być zintegrowana ze wszystkimi obszarami polityki, a nie można tego osiągnąć jedynie w drodze uchwalania szczegółowego prawodawstwa w tej dziedzinie.

57. Wyraża obawę, że nieuchwalenie kolejnego EAP po zakończeniu obowiązywania 6. EAP, który był pierwszym programem działań na rzecz środowiska naturalnego stanowiącym instrument prawny zapewniający wiążące decyzje, byłoby odebrane jako brak zaangażowania politycznego w dziedzinie, która jest uznawana za najważniejszy przedmiot zainteresowania obywateli.

Ewentualne elementy 7. EAP

58. Wyraża żal z powodu braku w 6. EAP wyraźnego odniesienia do Komitetu Regionów i wzywa do tego, by zasada wielopoziomowego sprawowania rządów w odniesieniu do środowiska stała się istotnym elementem 7. EAP.

59. Jest zdania, że 7. EAP jest długoterminowym dokumentem planowania strategicznego, w ramach którego należy ustanawiać jasne cele i harmonogramy, przejść od celów relatywnych do celów bezwzględnych (np. CO₂ na osobę) na rzecz ograniczenia danych rodzajów presji na środowisko oraz określać jasne rezultaty dla środowiska oparte na SOER 2010⁽¹³⁾.

60. Odnotowuje, że we wdrażaniu 7. EAP należy uwzględnić kompetencje władz lokalnych i regionalnych oraz ich możliwości działań politycznych i administracyjnych.

61. Jest zdania, że 7. EAP powinien zawierać podstawowy przegląd zarządzania danymi i gromadzenia danych, aby zapewnić możliwość dokładnego porównywania wyników i bardziej wnikliwego rozumienia sprawdzonych rozwiązań.

62. Jest zdania, że w ramach 7. EAP należy zachęcać do dalszego wykorzystywania instrumentów rynkowych

w połączeniu z uregulowaniami. W ramach 6. EAP promowano stosowanie instrumentów gospodarczych w celu poprawienia efektywności wykorzystania zasobów i minimalizacji wpływu na środowisko. Tam gdzie podejście takie jest stosowane, zmniejsza się obciążenie finansowe lokalnych i regionalnych władz oraz poprawia się proces wdrażania.

63. Wzywa, by 7. EAP przyczynił się do tego, aby od 2013 r. regiony i miasta bezpośrednio otrzymywały środki finansowe pochodzące z systemu handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych, przeznaczone na finansowanie lokalnych programów przeciwdziałania zmianie klimatu.

64. Proponuje ujęcie w ramach tego planu długoletniej perspektywy, co najmniej do roku 2020, ponieważ musimy sporządzać obecnie plany na 2050 r., a także by przewidziano średnioterminową ocenę i monitorowanie oraz jasne plany działania z celami pośrednimi.

65. Proponuje zastosowanie systematycznego podejścia do wydajnego wykorzystania zasobów, w tym wyznaczenie szczegółowych celów i harmonogramów na rzecz bezwzględnych ograniczeń ilościowych w wykorzystaniu zasobów naturalnych oraz przyjęcie nowej definicji PKB, która uwzględni wpływ na środowisko.

66. Zdecydowanie wzywa do utrzymania powiązań między różnymi obszarami polityki oraz do przekrojowego zintegrowania w różnych sektorach celów i wymogów w zakresie ochrony środowiska, na przykład w zakresie gospodarki przestrzennej i urbanistyki, mobilności w miastach, rolnictwa, leśnictwa, hałasu, zanieczyszczenia powietrza oraz zdrowia.

67. Wzywa do włączenia celów w zakresie ochrony środowiska do głównych obszarów budżetowych, takich jak rozwój obszarów wiejskich i rolnictwo.

68. Zauważa, że 75 % populacji UE mieszka w miastach i wytwarza 75 % emisji gazów cieplarnianych; jednocześnie miasta są jednak ośrodkami edukacyjnymi, badawczymi i ośrodkami innowacyjności. 7. EAP powinien zawierać wyraźny wymiar miejski oraz mechanizm mający na celu angażowanie miast i wzmocnianie ich pozycji.

69. Dostrzega, że wspólnym celem UE w zakresie klimatu, bezpieczeństwa żywnościowego i różnorodności biologicznej zagrażają procesy degradacji gleby. Wspólna strategia tematyczna na rzecz ochrony gleby, której celem jest także przyjęcie dyrektywy ramowej dotyczącej gleby, powinna zatem pozostać częścią 7. EAP.

Bruksela, 5 października 2010 r.

Przewodnicząca
Komitetu Regionów
Mercedes BRESSO

⁽¹³⁾ Sprawozdanie o stanie środowiska (SOER), Europejska Agencja Środowiska, planowane na listopad 2010 r.